

Klocków ród – czyli problemy z poszukiwaniem przodków po nazwisku

Wielu z nas rozpoczynając swoją przygodę z genealogią, szuka osób o tym samym lub podobnym nazwisku, przypuszczając, że mogą być z nami spokrewnione. Założenie to niestety nie jest w stu procentach bezbłędne. W poniższym artykule przedstawiam, jak w XVII i XVIII wieku wyglądało „dziedziczenie” przykładowego nazwiska na terenie parafii wieleńskiej położonej w Puszczy Noteckiej. Źródłem wykorzystanym do ukazania tego mechanizmu jest *Genealogia Wszystkich Familii Parochii Wieleńskiej zebranej przez X Antoniego Rontza Kanonika Warszawskiego Proboszcza Wieleńskiego Roku Pańskiego 1786*¹.

W *Genealogii* ksiądz Rontz tak opisał ówczesne ludowe zwyczaje tworzenia nazwisk na wsi wielkopolskiej:

Zwyczaj ten, że kmiecie, zagrodnicy, budnicy na nowe od miejsca, które osiadają przezwisko biorą, po całej Polsce uznawany jest i zasadza się poniekąd na zwyczajach innych krajów, gdzie częstokroć mężczyzna odbierający dobra macierzyńskie lub żonine, imię familijne matki lub żony przyjął, bo i już u Izraelitów to się czasem stało, bo Barzellai Kapłan to imię nie od ojca, ale od Barzellajowny, którą miał za żonę. 1 Ezdrasz 2, 61. Lecz w Polsce ten zwyczaj, że miejsce gospodarzowi imię daje tak powszechny jest, że i tym przezwisko przeszłych gospodarzy dają, którzy miejsce ich osiadają lubo ni matki ni żony z tego miejsca nie mają. Do tego częstokroć ludziom z płonnych racji inne przezwisko dają imię Błazej u pospólstwa jest Błoch i stąd potem wszystkich potomków Błazejów nazwano Błochami. Jeden miał imię Marek, Kazimierz; i potomków jego nazwano Markami, Kazimirusami. Inny robił manią ręką i zwano go Manią. Inny chodził zawsze w jasnych sukniach i nazwano go Jaśniakiem. Jakie zaś to w genealogii zamieszanie czyni, kiedy czasem jedna osoba dla tych przyczyn kilkorakie przezwisko ma, to jest, jedne od ojca, drugie od matki, trzecie od żony, czwarte od miejsca, a piąte z wymysłu ludzkiego i kiedy ojca inaczej zwano jak syna a dziada inaczej jak ojca, każdemu jawna jest. Z tej przyczyny, czego z metryki dochodzić nie mogłem, pilnym wypytaniem starych ludzi doszedłem².

Na podstawie kilku pokoleń wymienionej w *Genealogii* rodziny Klocków mieszkającej w Wieleniu nad Notecią między XVII a XVIII wiekiem przed-

¹ Wszystkie dane dotyczące osób wymienionych w artykule pochodzą z przedmiotowej *Genealogia Wszystkich Familii Parochii Wieleńskiej zebranej przez X Antoniego Rontza Kanonika Warszawskiego Proboszcza Wieleńskiego Roku Pańskiego 1786* (dalej: *Genealogia*), karty 14–18. Oryginał znajduje się w archiwum kościelnym w kościele pw. św. Michała Archanioła i Wniebowstąpienia Najświętszej Marii Panny w Wieleniu.

² *Genealogia*, karty 1–2.

stawię, jak jej członkowie w linii męskiej wraz z upływem czasu zmieniali nazwiska. Sam ksiądz Rontz tak pisał o niej: „Familia ta jest rozkrzewiona objęła kilka mieysc y w nich odmienne dostawszy nazwiska podzieliła się na 6 linii: Klocków, Zaborowskich, Flaków, Latkowskich, Gryflów y Tydzików”³. Rodziny Flaków zgodnie z późniejszym zapisem księdza Rontza w *Genealogii* nie wlicza się jednak w ród Klocków. „Klockowie podzielili się na 5 lini opusc Flaków”⁴.

Początek ród Klocków wziął od Stanisława Heidenbrechta, zgodnie z informacją zawartą w *Genealogii* szlacheckiego urodzenia, nazwanego Klocek lub Swiec i jego żony Anny. Mieszkali oni od początku XVII wieku w Wieleniu, nie odnotowano dokładnych dat ich życia oraz daty ślubu, znane są tylko daty urodzenia ich dzieci. Na tej podstawie można przypuszczać, iż przed urodzeniem pierwszego dziecka w 1604 roku byli już małżeństwem. Stanisław i Anna mieli dwoje dzieci: córkę Zofię (*15.03.1604), która 11 stycznia 1626 roku w wieku 21 lat poślubiła Pawła Swieca, oraz o sześć lat młodszego Piotra (*27.06.1610).

Piotr, zapisany w *Genealogii* został pod nazwiskiem SWIEC, poślubił 9 lutego 1627 roku Małgorzatę Neborównę (*9.02.1604, córkę Jana Nerka i Doroty). Małżeństwo doczekało się trzech synów: Jakuba (*17.07.1629), Macieja (*22.02.1635), Piotra (*13.02.1641), i córki Reginy (*20.05.1633, 19 listopada 1658 roku poślubiła we Wronkach Tomasza Czekalę i tam się przeniosła). Z trzech synów Piotra Maciej dał początek linii Klocków zwanej ZABOROWSCY, pozostali występują pod nazwiskiem Klocek/Swiec.

Jakub Klocek (*1629) 18 lutego 1653 roku pojął za żonę Annę (?-?), z którą doczekał się dwójki dzieci: Marcina (*30.10.1655) i Doroty (*7.02.1662, 28 lutego 1683 roku wyszła za mąż za Stanisława Kusza). Data zgonu pierwszej żony Piotra Anny nie została odnotowana w *Genealogii*, nastąpiło to przed 16 stycznia 1683 roku, kiedy to Jakub ponownie zawarł związek małżeński z Ewą Brocianką (?-?) z Draska. Małżeństwo Jakuba i Ewy nie doczekało się potomstwa.

Młodszy brat Jakuba, Piotr Klocek (*1641) także dwa razy żenił się. Jego pierwszą żoną była Ewa Kwastówna poślubiona 13 stycznia 1669 roku, a drugą Antonina zaślubiona – 22 listopada 1687 roku. Z pierwszego związku Piotr doczekał się szóstki dzieci: Stanisława (*23.09.1664) nazwanego LATKOWSKI, Macieja (*25.02.1668)

nazwanego GRYPFEL, Mariannę (*3.03.1668, 17 stycznia 1689 roku wyszła za mąż za Jerzego Waltera), Jana (*6.06.1672), Reginę (*17.01.1676, 28 kwietnia 1711 poślubiła roku Marcina Krysztosfa) oraz Jakuba (*16.06.1678). Z drugą żoną Piotr miał tylko jednego syna Wojciecha (*4.04.1691) nazwanego TYDZIK. Na podstawie tych zapisów widać już, że trzech synów Piotra Klocka dało początek trzem kolejnym gałęzią rodziny noszącym nie nazwisko KLOCEK, a odpowiednio: LATKOWSKI, GRYPFEL i TYDZIK.

Marcin Klocek (*1655), syn Jakuba i Anny, 1 września 1686 roku poślubił Elżbietę Foltównę, a następnie Reginę Koszczałkównę. *Genealogia* nie odnotowuje ani daty zgonu Elżbiety, ani daty drugiego ślubu, co z kolei uniemożliwia przypisanie jedynego dziecka Marcina do konkretnej żony. Agnieszka (*15.01.1707), córka Marcina i jednej z jego żon (Elżbiety lub Reginy), była dwukrotnie zamężna (pierwszym mężem był Józef Rufsek – ślub 6.02.1729, drugim Andrzej Zura – ślub 20.01.1749). Regina Klocek zd. Koszczałkówna po śmierci Marcina ponownie wyszła za mąż, a jej mężem został Marcin Bufsek.

Kolejny z rodziny noszący nazwisko Klocek to syn Piotra i Ewy – Jan (6.06.1672–26.02.1725). Jest on pierwszą osobą z tego rodu z odnotowaną w *Genealogii* dokładną datą urodzenia i zgonu. Jan w wieku 26 lat poślubił starszą o sześć lat Reginę Molendziankę (*12.06.1666, córkę Jakuba Molędy i Małgorzaty) i w czasie 27 lat małżeństwa doczekał się dwójki dzieci: Macieja (*26.02.1699) i urodzonej w Radlinie Konstancji (*2.04.1706), która 8 lipca 1725 roku poślubiła Franciszka Jelonka.

Młodszy brat Jana, Jakub (16.06.1678–10.10.1726) także pozostał przy nazwisku Klocek, prawdopodobnie przed 1706 rokiem zawarł związek małżeński z pochodzącą z Sierakowa Katarzyną Bukównę. W odniesieniu do zapisów urodzeń dzieci z tego małżeństwa wnioskować można, iż Jakub wraz z Katarzyną mieszkali w Sierakowie. Ich dzieci to kolejno: Michał (*6.08.1706, kustosz czarnkowski), Paweł (*27.01.1708, mieszkał Sierakowie), Katarzyna (*29.09.1709, poślubiła w Sierakowie nieznanego z imienia Kołackiego), Marianna (*1.11.1711, zmarła w Budzynie, zamężna z Maciejem Tulikiem od 4 listopada 1735), Marcin (13.11.1718–28.12.1789, kanonik czarnkowski) i Jan (*27.12.1723). Ta część rodziny Klocków nie występuje już dalej wśród rodzin parafii wieleniejskiej.

Genealogia wymienia jeszcze jednego Marcina Klocka, syna Jakuba (†17.01.1739), żonatego z Anną Brzezinską, która dwa lata po jego śmierci jako wdowa z dwójkiem małych dzieci wyszła po-

³ *Genealogia*, karta 28.

⁴ *Genealogia*, karta 62.

nownie za mąż za Wojciecha Smurawskiego (ślub 31.08.1741). Marcin i Anna pobrali się przed 1734 rokiem, kiedy to urodziła się ich pierwsza córka Anna (23.03.1734–1.12.1759, poślubiła 7.02.1755 roku Pawła Smurawskiego), druga córka Mariana (*17.05.1739, urodziła się 4 miesiące po śmierci ojca, w wieku 23 lat, 7.11.1762 roku, wyszła za mąż w Czarnkowie za Jakuba Panuszkiewicza). Wskazano tu Macieja (†1739) i jego wzmiankowanego ojca Jakuba nie można na podstawie *Genealogii* przypisać do opisywanej wcześniej rodziny Klocków z uwagi na fakt, iż jedyny wcześniej wymieniony Marcin, syn Jakuba urodził się w 1655 roku i poślubił najpierw Elżbietę Foltównę, a następnie Reginę Koszczałkównę. Prawdopodobnie jest to inna część rodziny Klocków, niepowiązana z potomkami Stanisława Heidenbrechta.

Gałąz rodu Klocków występująca pod nazwiskiem ZABOROWSKI wywodzi się od Macieja Klocka (*1635, syna Piotra i Małgorzaty), który 15 lipca 1659 roku poślubił wdowę po Mateuszu Zaborowskim – Annę. Żeniąc się z nią, Maciej przejął nazwisko po Mateuszu Zaborowskim i opiekę nad dwójką jego dzieci: Adamem (*20.10.1649, nazwany później FLAK) i Mikołajem (*1.12.1655). Małżeństwo Macieja Klocka zwanego ZABOROWSKI i Anny pozostało bezdzietne. Anna zmarła przed 1668 rokiem, dokładna data nie została odnotowana w *Genealogii*. Maciej zenił się jeszcze cztery razy, jego drugą żoną, poślubioną 10 stycznia 1668 roku, została Katarzyna Szpikmanówna, trzecią Katarzyna Strykówna, poślubiona 20 listopada 1678 roku, czwartą Justyna Folthman, poślubiona 4 czerwca 1680 roku, a po raz piąty i ostatni na ślubnym kobiercu Maciej stanął 19 stycznia 1683 roku z Jadwigą Laydzianką. Pomimo tego, iż Maciej był aż pięciokrotnie żonaty, jak podaje *Genealogia* doczekał się tylko trojga dzieci: z drugiego małżeństwa córki Anny (*26.06.1669, poślubiła 5.09.1694 roku Tomasza Luxa i zamieszkała w Czarnkowie) oraz dwójki dzieci z ostatniego małżeństwa: Magdaleny (*9.07.1687, poślubiła 18.11.1708 roku Gabriela Gogotka) i syna Józefa (*23.03.1702).

Józef Zaborowski (23.03.1702–30.06.1757), syn Macieja Klocka zwanego Zaborowski i Jadwigi Laydzianki, na ślubnym kobiercu stawał trzykrotnie. Pierwszą żoną, zaślubioną 7 lutego 1724 roku, była Marianna Boreska ze Skrzetusza, która zmarła po 13 latach małżeństwa. Następnie poślubił Mariannę Piotrównę z Draska, a po jej śmierci Katarzynę Bukównę z Sierakowa (†29.03.1776), *Genealogia* nie odnotowała dat drugiego i trzeciego ślubu Józefa. Jedynym dzieckiem Józefa była cór-

ka Regina (26.08.1731–5.12.1779, wyszła za mąż 4.02.1749 roku za Franciszka Smurawskiego). Na tym gałąź Klockek – Zaborowski się zakończyła.

Kolejna część rodziny Klocków występowała w parafii wieleńskiej pod nazwiskiem LATKOWSKI. Pierwotnie rodzina Latkowskich wywodząca się rzekomo ze szlachty z województwa lubelskiego osiadła przed 1634 rokiem w Wieleniu. Elżbieta (*13.11.1668), wnuczka pierwszego z Latkowskich – Szymona, poślubiła 26 lutego 1688 roku Stanisława Klocka, który przyjął jej nazwisko. Małżeństwo Stanisława Klocka Latkowskiego (*23.09.1664) i Elżbiety Latkowskiej trwało do jej śmierci 17 czerwca 1724 roku i doczekało się sześciorga dzieci: Jana (*31.03.1690, w Sierakowie poślubił 4.10.1716 roku Katarzynę), Agnieszki (17.01.1692–28.03.1762, która na ślubnym kobiercu stawała cztery razy; po raz pierwszy z Tomaszem Nadolnym we Wronkach, następnie 17.06.1721 z Janem Wyrwą †13.01.1723, następnie 16.01.1724 z kucharzem Franciszkiem Wileckim †4.03.1732, ostatni raz 2.05.1732 roku z Jakubem Janką), Michała (*2.09.1695), Stefana (*3.01.1699), Jakuba (*20.07.1702) i Katarzyny (*9.01.1704, poślubiła w Czarnkowie Andrzeja Jankowskiego).

Jan Latkowski (31.03.1690–26.02.1725) poślubił 4 października 1716 roku Katarzynę Gwizdziankę (*23.11.1690 w Wieleniu, córkę Grzegorza Gwazda i Marianny Głuszcanki), po trzech latach urodziło się pierwsze dziecko tej pary – Anna (*29.04.1719 w Żerkowie), a cztery lata później syn Wawrzyn (*16.08.1723).

Michał Latkowski (*1695), młodszy brat Jana mieszkał w Czarnkowie. Prawdopodobnie przed 1722 rokiem poślubił Dorotę Młynarzanekę. Michał nie pozostawił po sobie męskiego potomka, natomiast doczekał się narodzin czterech córek: Marianny (*17.04.1722, wyszła za mąż za młynarza w Śmiglu), Katarzyny (*21.11.1724, zamężna z Janem Włochem †19.05.1781, ślub 30.09.1746, i Piotrem Rybakiem †27.01.1785, ślub 18.02.1784), Anny (*17.07.1726, mieszkała i zmarła w Gostyniu) oraz Elżbiety (*4.09.1728, mieszkała i zmarła „w Polsce”).

Stefan Latkowski (1699–1.05.1766), drugi brat Jana, w wieku 27 lat 26 lutego 1726 poślubił Magdalенę Brzezinską (†6.09.1754). Stefan i Magdalena mieli cztery córki: Mariannę (26.01.1727–4.02.1767, poślubiła 20.02.1748 Piotra Rybaka), Jadwigę (19.09.1728–28.12.1788), Małgorzatę (10.06.1734–4.03.1758, której mężem w 1755 roku został Kazimierz Laydy), i dwóch synów: Augustyna (10.10.1741–30.06.1773, kanoni-

